

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเอง และเปรียบเทียบความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเองและความสามารถในการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีที่ได้เข้ากลุ่มช่วยเหลือตนเองกับหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีที่ได้รับการดูแลตามปกติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้สึที่มีคุณค่าในตนเองและความสามารถในการดูแลตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้ากลุ่มช่วยเหลือตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

1. อายุ กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 23 ปี กลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมามีอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 กลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมามีอายุระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 40
2. สถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 60 และ 90 ตามลำดับ
3. ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มทดลองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาจบการศึกษาระดับประถมศึกษาเท่ากับระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20 กลุ่มควบคุมจบการศึกษาระดับประถมศึกษา เท่ากับระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50
4. อาชีพ พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีอาชีพแม่บ้านคิดเป็นร้อยละ 50 และ 40 ตามลำดับ รองลงมามีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 40 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม
5. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน พบว่า กลุ่มทดลองส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 2001-4000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมามีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 6001-8000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 30 กลุ่มควบคุมส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 4001-6000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมามีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 2001-4000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 20

6. ลำดับที่ของการตั้งครรภ์ พบว่า กลุ่มทดลองส่วนใหญ่ ตั้งครรภ์เป็นครรภ์แรก คิดเป็นร้อยละ 60 กลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ ตั้งครรภ์เป็นครรภ์หลัง คิดเป็นร้อยละ 70

7. อายุครรภ์ กลุ่มตัวอย่างมีอายุครรภ์เฉลี่ย 20 สัปดาห์ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ส่วนใหญ่มีอายุครรภ์ระหว่าง 29-36 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 50 และ 40 ตามลำดับ รองลงมา กลุ่มทดลองมีอายุครรภ์ระหว่าง 21-28 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนกลุ่มควบคุมรองลงมา มีอายุครรภ์ระหว่าง 12-20 สัปดาห์ และระหว่าง 21-28 สัปดาห์เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 30

8. ประวัติการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมส่วนใหญ่ไม่เคยมีประวัติการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 80 และ 70 ตามลำดับ

รายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 3

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ (ปี)				
20 – 25	5	50	5	50
26 – 30	1	10	4	40
31 – 35	3	30	-	-
36 – 40	1	10	1	10
รวม	10	100	10	100
2. สถานภาพสมรส				
คู่	6	60	9	90
ม้าย/หย่า/แยก	4	40	1	10
รวม	10	100	10	100
3. ระดับการศึกษา				
ประถมศึกษา	2	20	5	50
มัธยมศึกษา	5	50	5	50
อาชีวศึกษา	1	10	-	-
อุดมศึกษา	2	20	-	-
อื่น ๆ	-	-	-	-
รวม	10	100	10	100
4. อาชีพ				
แม่บ้าน	5	50	4	40
ค้าขาย	1	10	1	10
รับราชการ	-	-	-	-
รับจ้าง	4	40	4	40
เกษตรกรรวม	-	-	-	-
อื่น ๆ	-	-	1	10
รวม	10	100	10	100

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน				
ต่ำกว่า / เท่ากับ 2000 บาท	-	-	1	10
2001 – 4000 บาท	4	40	2	20
4001 – 6000 บาท	1	10	5	50
6001 – 8000 บาท	3	30	1	10
สูงกว่า 8000 บาท	2	20	1	10
รวม	10	100	10	100
6. ลำดับที่ของการตั้งครรภ์				
ครรภ์แรก	6	60	3	30
ครรภ์หลัง	4	40	7	70
รวม	10	100	10	100
7. อายุครรภ์ (สัปดาห์)				
12 – 20	1	10	3	30
21 – 28	4	40	3	30
29 – 36	5	50	4	40
37 – 40	-	-	-	-
รวม	10	100	10	100
8. ประวัติการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์				
เคย	2	20	3	30
ไม่เคย	8	80	7	70
รวม	10	100	10	100

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและคะแนนความสามารถในการดูแลตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1. สมมติฐานที่ 1 หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีกลุ่มที่ใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง พบว่า ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเท่ากับ 26.8 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.99 หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เท่ากับ 31.9 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.42 ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองหลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลอง เท่ากับ 5.1

ภายในกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเท่ากับ 28.7 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.56 หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เท่ากับ 29.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.74 ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองหลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลอง เท่ากับ 0.6

เมื่อนำค่าเฉลี่ยความต่างของคะแนนความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไปทดสอบทางสถิติ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของคะแนนความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		ค่าเฉลี่ยความแตกต่าง		
	(pretest)			(posttest)		ของค่าเฉลี่ย		
	<i>N</i>	<i>x</i>	<i>SD</i>	<i>x</i>	<i>SD</i>	<i>d</i>	<i>t</i>	p-value
กลุ่มทดลอง	10	26.8	3.99	31.9	2.42	5.1	2.397	.014*
กลุ่มควบคุม	10	28.7	3.56	29.3	3.74	0.6		

* $p < .05$

2. สมมติฐานที่ 2 หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีกลุ่มที่ใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการดูแลตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการดูแลตนเอง พบว่า ภายในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการดูแลตนเองเท่ากับ 163.1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.8 หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการดูแลตนเองเท่ากับ 176.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.6 ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการดูแลตนเองหลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลองเท่ากับ 13.2

ภายในกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการดูแลตนเองเท่ากับ 159.1 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.3 หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการดูแลตนเองเท่ากับ 162 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.6 ดังนั้นคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการดูแลตนเองหลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลอง เท่ากับ 2.9

เมื่อนำค่าเฉลี่ยความต่างของคะแนนความสามารถในการดูแลตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไปทดสอบทางสถิติ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตาราง 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของคะแนนความสามารถในการดูแลตนเองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		ค่าเฉลี่ยความแตกต่าง		
	(pretest)			(posttest)		ของค่าเฉลี่ย		
	<i>N</i>	<i>x</i>	<i>SD</i>	<i>x</i>	<i>SD</i>	<i>d</i>	<i>t</i>	p-value
กลุ่มทดลอง	10	163.1	11.8	176.3	6.9	13.2	1.782	.046*
กลุ่มควบคุม	10	159.1	15.3	162	8.6	2.9		

* $p < .05$

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้ากลุ่มช่วยเหลือตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มทดลองที่มีต่อกลุ่มช่วยเหลือตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวี โดยใช้แนวคำถามสัมภาษณ์ ความรู้สึกและความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิด 3 ข้อ พบว่าหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีที่เข้ากลุ่มช่วยเหลือตนเองมีความรู้สึกและความคิดเห็นต่อการเข้ากลุ่ม สรุปตามประเด็นได้ดังนี้

1. ประโยชน์ และข้อดี ข้อเสียของการเข้ากลุ่มช่วยเหลือตนเอง จากคำถามที่ถามว่า “ท่านคิดว่าการจัดตั้งกลุ่มในลักษณะนี้ให้ประโยชน์หรือมีข้อดีหรือไม่ อย่างไร และมีข้อเสียหรือไม่อย่างไร” สมาชิกทั้งหมด (10 คน) ตอบว่ามีข้อดีหรือมีประโยชน์ โดยกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการได้มีส่วนร่วมในกลุ่มว่า ทำให้ได้มีโอกาสพูดคุยและได้รู้จักเพื่อนมากขึ้น หายกังวล เครียด น้อยลง มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ได้แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้ตกอยู่ในสภาพเดียวกัน ได้เรียนรู้ในเรื่องที่ไม่เคยรู้มาก่อน โดยเฉพาะการป้องกันการแพร่เชื้อสู่ผู้อื่นและการป้องกันการรับเชื้อเพิ่ม ได้ทราบว่าคนอื่นรู้สึกอย่างไรกันบ้าง และมีใครที่มีปัญหาเหมือนกับตน เพื่อจะได้เรียนรู้วิธีแก้ปัญหาจากคนอื่น และสามารถเตรียมตัวเตรียมใจเพื่อรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้ ได้รู้ว่าคนอื่นก็รู้สึกคล้าย ๆ กับตน หรือเปรียบเทียบกับคนอื่นว่าเขายังมีทุกข์มากกว่าตน ทำให้มีกำลังใจและหายเครียดไปได้มาก ได้หัวเราะสนุกสนาน เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจในหมู่สมาชิกด้วยกัน รู้สึกว่ามีเพื่อนร่วมชะตากรรม นอกจากนี้การที่ได้รับยาเพื่อลดการติดเชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูกทำให้ได้ทราบการปฏิบัติตัวในระยะก่อนคลอด ระยะหลังคลอด และการดูแลบุตรเพื่อลดการติดเชื้อเอชไอวีจากแม่ เช่น การให้ยา การให้นมบุตรมาเจาะเลือดเป็นระยะ ๆ การเตรียมบอกเหตุผลกับผู้อื่นเรื่องการงดให้นมแม่แก่ลูก เป็นต้น ช่วยให้รู้สึกสบายใจขึ้นและรู้จักวิธีทำตัวเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. การมีส่วนร่วมและการให้ประโยชน์แก่กลุ่ม จากคำถามที่ถามว่า “การที่ท่านได้เคยมีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเองมาบ้างแล้ว ท่านคิดว่าได้ให้ประโยชน์แก่กลุ่มบ้างหรือไม่ อย่างไร” สมาชิกส่วนใหญ่ (8 คน) กล่าวว่า ยังไม่ได้ทำประโยชน์ให้แก่กลุ่มมากนักเพราะเป็นสมาชิกใหม่ ยังไม่ค่อยมีประสบการณ์ ความรู้เชิงวิชาการที่จะแลกเปลี่ยนหรือแนะนำสมาชิกคนอื่นส่วนมากที่ทำคือ รับฟังความรู้สึกความคิดเห็นจากสมาชิกคนอื่น ๆ และเล่าความรู้สึก วิธีคิดหรือการปฏิบัติตัวของตนเองให้คนอื่นทราบ มี 1 ราย ที่กล่าวว่าให้ประโยชน์แก่กลุ่มโดยทำให้เพื่อน ๆ หัวเราะ มีความสุข สบายใจ อีก 1 ราย กล่าวว่าทำประโยชน์โดยการเผยแพร่เรื่องกลุ่มนี้ให้คนอื่นทราบต่อไป

3. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มช่วยเหลือตนเองครั้งต่อไป จากคำถามที่ถามว่า “ถ้ากลุ่มช่วยเหลือตนเองของหญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อเอชไอวีจะเชิญท่านเป็นสมาชิกของกลุ่มต่อไป ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร” สมาชิกส่วนใหญ่ (8 คน) กล่าวว่า ยินดีเข้าร่วมเป็นสมาชิกแต่ไม่สามารถมาเข้ากลุ่มได้เพราะบ้านอยู่ไกลมาลำบากบ้าง ต้องทำงานลาหยุดยากบ้าง และไม่มีคนเลี้ยงลูกให้บ้าง ส่วนสมาชิกอีก 2 รายตอบว่ายินดีเข้าร่วมเป็นสมาชิกและสามารถมาร่วมกลุ่มได้เนื่องจากต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อเอชไอวีให้มากขึ้น และอยากมาเพื่อให้ความรู้แก่คนอื่น ๆ ต่อไป ถือเป็นวิทยาทาน

ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ สมาชิกคนหนึ่งได้เสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ควรแจกที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ของแหล่งประโยชน์ที่จะสามารถให้ความช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้สะดวก เพื่อเป็นที่พึ่งเมื่อเกิดปัญหา เพราะผู้ติดเชื้อเอชไอวีส่วนมากไม่สามารถจะบอกปัญหาของตนกับคนทั่ว ๆ ไปได้แม้แต่กับพ่อแม่ญาติพี่น้อง